

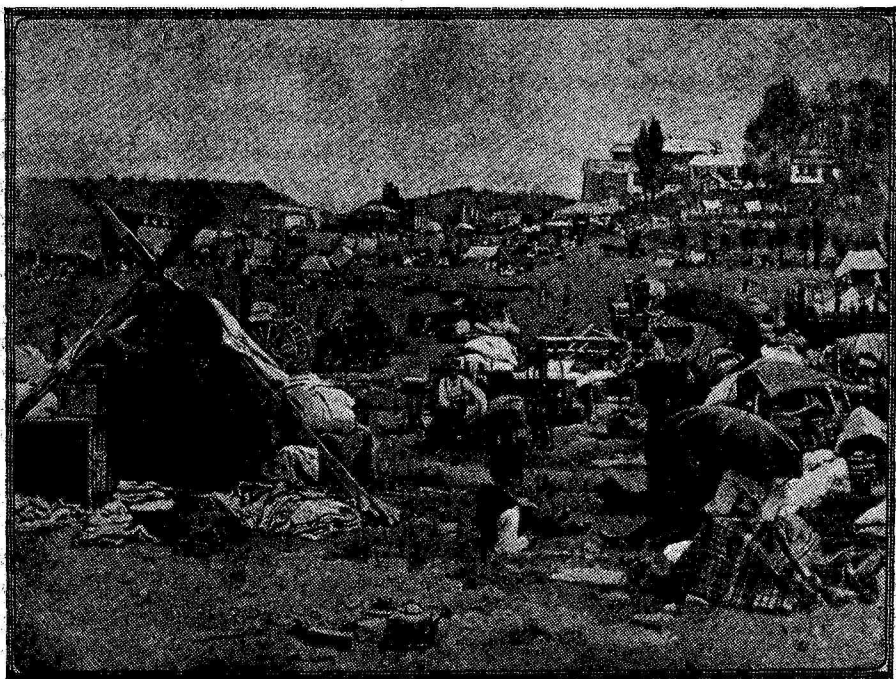
Ἐπιπόλαιά τινα πνεύματα διεμαρτυρήθησαν πρὸ τοῦ Δαίμονος τοῦ Βατικανοῦ καὶ ἐξέμνησαν ἐνώπιον τοῦ Ἑρμαφροδίτου τοῦ Λούβρου. Ἐν τούτῳ ὑπάρχει σφάλμα τι τεχνικὸν συνάμα δε καὶ λάθος ἠθικῆς λίαν διαφέρον τῆς θεωρίας, ἥτις ἐξηρῶνται τὴν Ἀμαζόνα καὶ ἐκθηλύνει τὸν Διόνυσον. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν Ἀντίνοον, οὗτος ἐκπρόσωπεῖ ἀρχὴν ῥωμαϊκὴν καὶ ταπεινὴν. Καὶ ὅμως πόσοι Ἑρμεῖς καὶ ἥρωες συγχέονται ἐν τοῖς καταλόγοις μετὰ τοῦ ὑπὸ τοῦ Ἀδριανοῦ ἀπελευθερωθέντος ἀνδροπόδου.

Ἐκεῖνο ὅπερ κλίστῃ τὴν σπουδὴν τῆς ἐλληνικῆς τέχνης τοσοῦτον δυσχερῆ, εἶναι ἡ ἔλλειψις προτύπων καλῶς διατετηρημένων· καίτοι ἡ σύνθεσις τῶν μετωπῶν καὶ ἰδίως ἡ ζωοφόρος τοῦ σηκοῦ τοῦ Παρθενῶνος ἐκφράζουσι τὴν ἰδιοφυίαν τοῦ Φειδίου, οὐδὲν ὅμως γνήσιον τεμάχιον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ προερχόμενον κεκτῆμεθα. Τῶν λοιπῶν καλλιτεχνῶν θαυμάζομεν μόνον ἀντιγραφὰς τινὰς συχνάκις ἐπιδιωρωμένες, ἐξεσμένες καὶ παραμεμορφωμένες ἔτι. Ποσάκις, ἔτι δὲ καὶ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, αἱ κεφαλαὶ ἀπεκόπησαν συνεπεία τῶν ἀνεγέρσεων τῆς πολιτικῆς! Ὡς ὁ Ἀλέξανδρος, πολλοὶ ἤθελσαν νὰ παρουσιάσωσιν ἑαυτοὺς ὑπὸ τὴν μορφήν θεοῦ, οἱ δὲ γλύπτει εἶχον συλλογὴν ἀποθεωτικῶν ἀγαλμάτων ἀφ' ὧν ἔλειπε μόνον ἡ κεφαλὴ τοῦ ὄντητος. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν Μικεδόνων πλεῖστοι ὅσοι κορμοὶ ἀρχαῖοι μετεβλήθησαν εἰς ἀρτίου μεγέθους μορφάς. Δέον νὰ σημειώσωμεν προσέτι ὅτι οἱ Ἕλληνες ἡρξάντο ἐκ προθέσεως ὅπερ καὶ ἐμβάλλει εἰς ἀμφιβολίαν περὶ τῆς γνησιότητος τῶν ἔργων τοῦ αἰγινιτικοῦ ρυθμοῦ.

Τὸ πρῶτον τυχὸν ἀνάγλυφον ἐκφράζον κινήσεις ἀδεξίως παριστῶν κεφαλὰς μὲ βοστρύχους συμμετρικοὺς καὶ ἐνδυμασίας μὲ πτυχὰς καθέτους ὅπερ πλησιάζει πρὸς τὰ ἔργα τῆς Αἰγίνης ἐνδεχόμενον ν' ἀνήκῃ εἰς 2ον μ. Χ. αἰῶνα. Οὐδεὶς τῶν ἀρχαιολόγων θ' ἀνεδέχεται, ἐκτὸς ἂν ἡ ἀγύρτης, νὰ ἐκχωρίσῃ ἀσφαλῶς ἐντὸς μεγάλου τινος τῆς Εὐρώπης μουσείου τὰ ἐλληνικὰ τῶν ῥωμαϊκῶν ἔργων, ὡς καὶ δὲν θὰ ἐτόλμα νὰ ὑποδείξῃ μετὰ τῶν τοιχογραφιῶν τῆς Πομπηίας ἐκείνας αὐτῶν αἰτίνες ἀντεγράφησαν κατὰ πρῶτον ἐλληνικόν.

Παρὰ τὰς ἀφορμὰς ταύτας πρὸς ἐξαπάτησιν ἢ ἡ κριτικὴ θὰ ἐλαττώσῃ βαθμυδὸν διὰ τῆς προσοχῆς, ἐὰν κρίνωμεν ἐξ ὧν ἡμεῖς συνετέλεστε μετὰ τὸν Winckelmann, ἡ πλαστικὴ τῶν ἐλλήνων εἶναι ἡ μόνη ἔχουσα ἀξίαν μορφωτικὴν. Ἄν τις κρίνῃ ἀπολύτως, θὰ παραδεχθῇ ἴσως ὅτι ἡ σμίλη, ἥτις εἰργάσθη ἐν τῇ καπέλλῃ τῶν Μεδίκων ἐφάμιλλος εἶναι τῆς τοῦ Φειδίου εἰς τὰ ὅμματα τοῦ ἐν τῷ ἀριστουργήματι ἀπλῶς μόνον τὴν διάταξιν διαβλέποντος. Ἄλλ' ἐν τῇ καπέλλῃ τῶν Μεδίκων εἰς μόνον ἄνθρωπος φαίνεται ὅσον θαυμαστός ἂν ἦ οὗτος καὶ οὕτως ἡ ἰδιοφυία τοσοῦτον ἰδιόρρυθμος εἶναι ὥστε ἡ σύλληψις, ὡς καὶ ἡ ἐφαρμογὴ προκαλοῦσιν ἀληθῶς τὴν ἀνθρωπότητα συμπάσῃ εἰς φανταστικὸν ἀγῶνα. Ἀπὸ τοῦ ἀετώματος καὶ τῆς ζωοφόρου τοῦ Παρθενῶνος ἐκφράζεται ἀρχὴ ἀπρόσωπος πλέον ὥς ἐκ τῆς ἐντάσεως ἐν τῇ ἐκφράσει τῆς πραγματικότητος, πλαστικόν τι ὄργανον, ὁ πρακτικὸς καὶ οὐκ οὐκονομικὸς τῆς καλλονῆς ὀρισμός.

Μετάφρασις Νοεμῆς Ζωηροῦ PELADAN

ΑΓΙΟΣ ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ

Μετὰ τὴν καταστροφὴν